

Slovenski dom

Štev. 84.

V Ljubljani, četrtek 14. aprila 1938.

Leto III.

Po sporazumu med Italijo in Anglijo:

Italijanski zunanji minister pojde v London

Rim, 14. aprila. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Pogajanja med Italijo in Veliko Britanijo se nadaljujejo v palači Ghigi, in sicer sestavljajo strokovnjaki besedilo zapisnika, ki bo pisмено ugotovil načelno dosežene sporazume. Protokol, ki bodo sestavljeni v italijanskem in angleškem jeziku, bodo najbrž podpisani v soboto.

Potrjujejo vest, da se bo angleški vojni minister Hoare Belisha ustvil v Rimu, napovedujejo pa tudi obisk grofa Ciana v Londonu ob koncu pomladali ali v začetku poletja. Včeraj je bil še važen sestanek med grofom Ciano in lordom Perthom.

Po zadnjih informacijah bo imel britansko-italijanski dogovor štiri točke: 1) Arabija, 2) Sueski prekop, 3) Sredozemsko morje (zdi se, da je Italija sklenila pridružiti se londonski pomorski pogodbi iz l. 1936 na predlog USA), 4) Španija. Italija bi se sklicevala na italijansko-nemško izjavo iz oktobra 1936, po kateri bi izjavila kakor Nemčija, da nima nobenih želja glede španskega ozemlja.

Pogajanja med Egiptom in Italijo

Rim, 14. aprila. AA. (Havas.) Po obvestilu egiptovske vlade od strani Velike Britanije glede srečne zaključitve italijansko-angleškega sporazuma, v kolikor ti sporazumi zanimajo egiptovsko vlado, zdaj v Rimu predvidevajo, da se bodo v kratkem začeli tudi razgovori med Italijo in Egiptom, da bi se tudi med tema dvema državama ustvarila dobra soseščina.

Razgovori med Francijo in Anglijo

London, 14. aprila. AA. Agencija Stefani izve, da bo francoski predsednik vlade Daladier z zunanjim ministrom Bonnetom in podpredsednikom vlade Chautempsom konec aprila prišel v London. Na sestanku s angleškimi državniiki bodo francoski državniiki obravnavali predvsem doseženi sporazum med Italijo in Veliko Britanijo, ce-

loten položaj v Evropi in pa vprašanje priznanja aneksije Abesinije v Zenevi. »Daily Express« piše, da bodo na sestanku govorili tudi o tesnejšem tehničnem sodelovanju med francoskim in angleškim generalnim štabom.

V zvezi z britansko-italijanskim sporazumom, ki ga je v kratkem pričakovati, pravi »Petit Journal« med drugim, da bo Francija v kratkem imenovala svojega poslanika v Rimu. List omenja kot kandidata bivša ministra Monzija in Pietrija, predsednika odbora za zunanje zadeve, Mistlerja in Berarda.

Rim, 14. aprila. AA. (Havas.) Zmaga sedanega francoskega ministrskega predsednika Daladiera v francoski poslanski zbornici je naletela na veliko zadovoljstvo v Italiji. V tej Daladierjevi zmagi vidijo v Rimu začetek nove dobe tudi kar se tiče Zveze narodov. V poluradnih krogih podarjajo z zadovoljstvom, da je v ministrski deklaraciji tudi stavek, ki govori o »novi ideologiji«.

Vesti 14. aprila

Romunski kralj je zadnje dni nenadno obiskal več podeželskih središč in tam obiskal vse urade ter garnizije, da se sam prepriča o stanju državne uprave na podeželju.

Položaj francoskega franka na londonski borzi se je zaradi uspehov, ki jih je nova vlada doživela v zbornici, po dolgem času zopet utrdil.

Hitler bo pri obisku v Rimu najbrž sprejel tudi pri sv. očetu, ker je dunajski kardinal Innitzer pri zadnjem razgovoru z nemškim kanclerjem baje dobil zagotovila, da bo Nemčija položaj katoličanov pravično uredila v smislu konkordata.

Zasedanje medparlamentarne zveze se bo začelo konec aprila v Nici. Udeležilo se ga bo tudi naše odposlanstvo.

Bivši španski kralj Alfonz je nenadno odpoval v Atene ter obiskal grškega kralja.

Angleška in japonska vlada zavračata vesti, da bi bila Japonska prosila Anglijo za posredovanje v vojni s Kitajsko.

Turska politika je politika miru, je izjavil zunanji minister Ruđi Aras časnikaem v Kairu ter pri tem omenil tudi politični pomen Balkanske zveze, ki postaja vsebolj močna.

Domneva spor je izbruhnil v habsburški rodbini, ker se hoče nadvojvoda Albreht, ki živi na Madžarskem, poročiti, ne da bi vprašal za dovoljenje rodbinskega poglavarja Otona Habsburškega, kakor to določajo rodbinski predpisi pri Habsburžanih.

Zakon o nadzorstvu nad denarnimi viri romunskega tiska določa za vsak prestop globo sto tisoč lejv in zapor do enega leta.

Vrnitev kolonij Nemčiji ne more biti povod za vojno, je dejal pri svojem prihodu v New York znani zagovornik nemških težev v Angliji, lord Rothermere, ki je lastnik nekaj največjih angleških dnevnikov.

Za novo italijansko mesto Pomesio bo Mussolini položil temeljni kamen 25. aprila. Mesto bo zgrajeno na tistem kraju, kjer je po bajki starodavni junak Enej zgradil mesto Lavinio.

Stevilo brezposelnih v Holandiji znaša kljub bogastvu te države nekaj nad pol milijona.

Zaradi nemirov v Tunisu so francoske vojaške oblasti zaprle vsega skupaj 45 ljudi, deloma zaradi pozivanja na upor, deloma zato, ker so nosili orožje brez dovoljenja.

Spopadi med Hinduji in mohamedanci v Indiji se širijo. Po vseh pokrajinah, kjer je prebivalstvo mešano, je včeraj spet prišlo do pobojev, pri čemer je bilo precej ljudi mrtvih, veliko pa ranjenih.

Anglija je začela akcijo za nakup vojaških letal v Kanadi in Združenih državah, ker jih angleške tovarne ne morejo zgraditi toliko, kakor zahteva angleški obrambni načrt.

Umrl je optični profesor Tinnemann v Königsbergu na Vzhodnem Pruskem. Pokojni je zaslovel zaradi svojih del o proučevanju plitčije življenja in je temu vprašanju posvetil vse svoje življenje. Ustanovil je tudi svetovnoznano plitčije zavetišče pri Rositteni.

Vojno stanje v litvanski pokrajini Klajpedi traja že 11 let. Tam biva močna nemška manjšina. Zda so se klajpedski zastopniki začeli pri litvanski vladi zavzemati za to, da bi izjemno stanje preklcala.

V Rim je odpoval načelnik francoskega trgovskega ministrstva, ki bo vodil francosko odposlanstvo pri pogajanjih za novo trgovsko pogodbo med Italijo in Francijo.

Bojot proti nemškemu in italijanskemu blagu na severnoameriških in južnoameriških tržiščih je začel oznanjati newyorški judovski župan La Guardia. Za izvedbo bojkota predlaga, naj bi industrija Združenih držav prodajala po nizkih cenah svoje blago zlasti v srednjeameriških in južnoameriških državah, s čimer bi izpodrinili italijansko in nemško blago.

Poveljnik nemškega podonavskega brodogradniškega društva, ki je včeraj narodni Budimpešto, kjer ga je sprejel kraljevi namestnik Horthy in vojni minister Roeder.

Akcijo proti nezaneženim tujcem, ki se bavijo s prepovedano agitacijo v Franciji, pripravlja nova vlada prav v kratkem.

Daladier lahko postane ne samo predsednik močne francoske vlade, marveč pravi voditelj države, kakršnega Francija danes potrebuje, ker je za to dovolj sposoben in dovolj odločen. Tako pišejo ob nastopu nove francoske vlade poljski listi.

Nevarnost za Evropo, zlasti za njene vzhodne države, je v sovjetski Rusiji, ki skuša povsod sejati revolucijo. Zato morajo biti vzhodne evropske države med seboj složne. V tem smislu je govoril estonski vojni minister, general Laidoner.

Stavka v francoskih letalskih tovarnah se bo v kratkem zaključila, ker se je večina delavcev v največjih podjetjih že vrnila na delo.

Atentat na danskega pravosodnega ministra Steinickena je poskusil neki narodni socialist, ki je med sejo poslanske zbornice dvakrat ustrelil proti ministru, a ga ni zadel. Fanta so prijeli in je policija ugotovila, da pripada nemški narodni manjšini. Izjavil je, da je atentat poskusil zaradi krivice, ki se po njegovem gode danskim Nemcem.

Hud potres je bil včeraj v raznih krajih po Kalabriji. Ni še znano, ali je zahteval tudi kaj človeških žrtev.

Dva ogromna potniška parnika je naročila braziljska družba Lloyd Brasileiro pri italijanskem podjetju Ansaldo v Genovi.

Zena bivšega avstrijskega podkanclerja in voditelja avstrijskega Heimwehra, Stahrenberg, igrala Nora Gregor, bo v kratkem prišla v iz tamo in tam igrala glavno vlogo v filmu iz dunajskega življenja, ki ga pripravlja francoska družba Cine-Production.

conu v Šanghaju. Zaradi tega so japonske oblasti storile vse potrebne varnostne ukrepe, da preprečijo incidente. Kitajski krogi širijo tudi vesti, da bo kitajska armada v doglednem času izvršila odločilno ofenzivo v treh smereh, in sicer proti Peking, Tientsinu in Hančevu. Ofenziva proti Hančevu bo najbolj nevarna Japoncem v Šanghaju, ker so vrgli vse razpoložljive rezerve na bojišče proti Nankingu, kjer je pritisk kitajskih čet najhujši.

Izjave Slovakov in Podkarpatskih Rusov:

Zahteva po avtonomistični ureditvi CSR se širi

Košice, 14. apr. o. V zvezi z zadnjimi notranjimi političnimi dogodki na Češkoslovaškem, predvsem zaradi razgovorov med vlado in med Nemci za ureditev nemškega položaja, so se v Ružomberku zbrali senatorji in poslanci Slovaške ljudske stranke in se pod predsedstvom msgr. Hlinke posvetovali o stališču, ki naj ga večinska politična zastopnica slovaškega naroda zavzame. Na sestanku so se odločno izrekli za dosedanje politiko Slovaške ljudske stranke, katere prva in glavna zahteva je avtonomija. Brez avtonomije ni bodočnosti za slovaški narod. Zato bo Slovaška ljudska stranka vztrajala pri dosedanjih zahtevah in sodelovala v boju za avtonomijo z vsemi drugimi skupinami v CSR, ki so pred kratkim ustanovile tako zvani avtonomistični blok. Slovaki poudarjajo, da je zdaj tisti čas, ko bodo sprejeti odločilni sklepi glede bodočega notranje ureditve češkoslovaške države. Če namerava vlada urejati narodnostni položaj Nemcev na avtonomistični podlagi, imajo do avtonomije vsaj toliko pravice kakor Nemci tudi Slovaki. Na zborovanju slovaških političnih voditeljev so sklenili, da bodo izdali v tem smislu razglas slovaškemu narodu. Sprejeli so tudi ostro resolucijo proti političnemu pritisku, ki ga vlada zadnje čase izvaja na Slovaškem, kjer si hoče zagotoviti ugoden izid ob-

činskih volitev s tem, da onemogoča slovaški opoziciji vsa politična zborovanja in agitacijo. Iz Užhoroda poročajo, da so se člani vladne koalicije v Podkarpatski Rusiji včeraj sestali v Užhorodu in sklenili sodelovati z zastopniki slovaške opozicije za avtonomijo Podkarpatske Rusije, a pod pogojem, da bodo opozicijske stranke zavzele lojalno stališče nasproti češkoslovaški republiki in njenim demokratičnim ustanovam. Na sestanku so koaliicijske stranke podarile, da določa avtonomijo Podkarpatske Rusije že češkoslovaška ustava in da je izvedba ustavnih določil v tem pogledu po izjavi predsednika vlade dr. Hodža na programu sedanje osrednje vlade.

Pred pogajanj z Nemci

Praga, 14. aprila. AA. ČTK. V zvezi z reševanjem vprašanja sudetskih Nemcev menijo v dobro poučenih krogih, da so sestanki dr. Hodže z zastopniki parlamentarne skupine sudetskih Nemcev še en dokaz več, da se pripravljajo uradna pogajanja. Dosedanji razgovori naravno še niso imeli značaja pogajanj in cilj je bil samo to, kakor se je lahko ugotovilo iz uradnega poročila samega, da se ustvarijo pogoji za reševanje vseh, tudi najbolj kočljivih vprašanj.

Poročila s španskimi bojišči:

Dve tretjini španskih Pirenejev od Iruna do Andore je v Francovi oblasti

Saragosa, 14. aprila. o. Včeraj so se po vseh delih bojišča v Kataloniji in Aragoni nadaljevali boji z vso srditostjo. Protiofenziva, ki so jo rdeči začeli pred dvema dnevoma in s katero skušajo prebiti središče nacionalistične fronte proti Leridi, še traja. Pač pa so nacionalistični oddelki močno napredovali pod Pireneji. Zaradi napredovanja nacionalističnih čet, je sedaj že dve tretjini španskih Pirenejev v nacionalističnih rokah, to je približno 300 km dolga proga od Iruna do Andore. Veči del doline Aran je tudi že v nacionalističnih rokah. V severni Kataloniji se nacionalistični približujejo francoski meji pri Pont du Roi.

Lerida, 14. aprila. AA. (NDB) Čete generala Arande so prodrle v pokrajini Castellon in se jim je po hudih bojih posrečilo zah. Od Vinarosa prebiti republikansko fronto ter zavzeti več važnih postojank severno od San Mateja.

Severno od Ebra se rdeči srdito upirajo. Včeraj so se vršili veleogorbeni boji v odseku Bala-

guera na križišču cest med Balaguero v Lerido in v Vilagraso. Včeraj pod mrak so rdeči obkolili vas Balaguero, na cesti iz Leride v Balaguero.

Posebni dopisnik Havasa poroča: Na več točkah severne fronte so vladne čete izvršile protinapad, posebno pri mostu v Balaguer. Vsi ti napadi so se izjalovili in je nasprotnik imel velike izgube. Po dolgem času so danes spet sovražni bombniki nekaj minut obstreljevali okoli Morele, nato so pa pobegnili.

Nac. vrhovno poveljstvo objavlja, da so nacionalistične čete obkolile veliko kolono milničkov in članov tujske legije. Ker je dvomljivo, da bi prišla pomoč pravočasno, se bo kolona morala najbrž predati.

Navarske čete so zavzele 14 vasi in postojank v dolini Bijehe in dolini Senarucos. Na aragonski fronti so odbile hude napade na Balaguer. Na galicijski fronti so zavzele vas Quert in nato dosegle višine, ki obklopujejo vso okolico.

Francoski senat se je enoglasno izrekel za vlado narodne obrambe

Pariz, 14. aprila. o. Daladierova vlada se je po uspehu v poslanski zbornici predstavila tudi senatu, ki je pred nekaj dnevi s tako porazno večino vrgel Bluma in zadnjo vlado ljudske fronte. Senat je so-glasno izrekel vladi zaupnico in ji dal za šest mesecev neomejena pooblastila, da lahko ukrepe za organizacijo državne obrambe in za dvig narodnega gospodarstva ter financ vse, kar se ji zdi primerno in potrebno. Za zaupnico vladi in za pooblastila so glasovali vsi senatorji razen enega, ki se je glasovanja vzdržal. Pred glasovanjem je o zakonu za pooblastila poročal senator Gardes, ki je dejal, da temelji vladni zakonski načrt na javnem zaupanju in da ga navdihujejo demokratična načela, dočim je Blumov predlog temeljil na sili ter uvajal v francosko gospodarstvo inflacijo. Pred glasovanjem je govoril se predsednik Daladier sam, ki je dejal, da prosi senat, naj mu izkaže tisto zaupanje, kakršno mu je že izrekla poslanska zbornica. Senatorji naj se zavedajo, da od njihovega glasovanja zavisí blagor Francije in blagor Evrope.

Presenetljiv izid glasovanja v senatu kaže, da vidijo vsi dobromisleči Francozi v novi vladi jamstvo za lepšo bodočnost v francoski notranji in zunanji politiki. S tem, da sta poslanska zbornica in senat enoglasno dala vladi izredna pooblastila, ji je obstanek zagotovljen vsaj do meseca avgusta.

Sreča na kitajskih bojiščih se je obrnila

Šanghaj, 13. apr. b. V tukašnjih japonskih krogih opažajo vedno večjo nevarnost zaradi nastalega položaja na posameznih bojiščih. Vojna sreča se je nagnila na kitajsko stran, kar so že v začetku vojne napovedovali nepristranski vojni opazovalci. Japonci so mislili, da bodo kmalu dosegli svoj cilj z majhnimi vojaškimi efekti. Zavzeli so Severno Kitajsko in Šanghaj in so mislili, da bodo pokorili Kitajce. Njihovi računi pa so bili preoptimistični. Medtem pa so se Kitajci organizirali v ozadju in ustvarili novo armado, ki so jo opreмили s potrebnim vojnim materialom. Ta armada je prešla sedaj na vseh bojiščih v ofenzivo. Že v začetku vojnih operacij je Japonci prešli v obrambo na vseh frontah in se trudijo, da ohranijo izhodišča za svoje vojne operacije in da obdržijo zasedene dele Kitajske še naprej v svojih

rokah. Japonci danes nič več ne tajijo, da so Kitajci prešli v napad in da njihova ofenziva ugodno poteka. Trdijo pa, da je to le začasen pojav, ker nameravajo Japonci takoj, ko dobijo okrepitev, zopet preiti v napad in ostvariti svoje načrte. Njihov glavni cilj do sedaj je bil, da preprečijo Kitajcem dovoz hrane in vojnega materiala ter so skušali z vsemi sredstvi uničiti prometne žile v ozadju. Navzlic ogromni škodi, ki so jo napravili na posameznih železnicah in poteh, pa Kitajci redno dobivajo potrebno pomoč. Japonci krogi trdijo, da je na mongolski meji pripravljenih še 300 sovjetskih letal, ki so namenjena za borbo proti Japoncem. Japonci bodo storili vse, da to preprečijo in bodo izvršili nov protestni korak v Moskvi. Kitajci so zelo optimistično razpoloženi in se ta optimizem opaža že tudi v mednarodni

Nekaj zabavnih o slavnih pevcih

Caruso je imel cmok v grlu

V svojih zadnjih letih je slavní, v tistih časih brez dvoma največji pevec na svetu, Italijan Caruso nastopal tudi v milanski »Scali«. Kljub temu, da si niso niti najstrožji kritiki upali napisati o teh njegovih nastopih ničesar, razen same pohvale, se je vendar nekdo predrznil spodtakniti se ob veličini divnega Carusovega glasu. Morda ga je sama nevoščljivost pripravila do tega, da je pri operni predstavi »Aidee«, v kateri je nastopil tudi Caruso, pošepetal svojemu tovarišu Mascagniju: »Ne vem, kaj vendar vidijo ljudje tako strašno lepega v tem Carusovem glasu. Saj ta človek poje, kakor da bi imel cmok v grlu!« Mascagni pa mu je z nasmehom odvrnil: »Da, da, prijatelj moj, zdi se mi, da bi tebi za takšen cmok marsikdo vsak večer rad plačal 2000 lir.«

Kako je Slezak pel „Čarobno piščal“, ko je za odrom gorelo

Dirigenti po raznih operah prav dobro vedo, da Mozartova »Čarobna piščal« ni tako enostavna, kakor se morda zdi poslušalcem. Vse polno je v njeni skladbi takšnih mest, nad katerimi se pevci prav radi »spodtaknejo«. Posebno za tenoriste je nekaj prav zelo kočljivih mest. Dostikrat se je že zgodilo, da so pri skušnjah ta kočljiva mesta tudi še šla. Kadar pa ima ta ali oni pevec pred seboj občutljive kritične opazovalce in poslušalce, dostikrat ne odpoje svoje vloge ravno brezhibno. Tako se je večkrat zgodilo prav pri »Čarobni piščali« znanemu sedanjemu filmskemu igralcu Slezaku na Dunaju. Nekoč pa je le po čudnem naključju vso svojo vlogo odpel brezhibno. Med to predstavo je namreč izbruhnil nenadoma za odrom ogenj. Slezak je škilil z odra za kulise, obenem pa ravno zaradi te nesreče še bolj pazil, da ne bi prezrl, kdaj mu bo dirigent dal znak, da zapoje. Bilo je na vrsti ravno najbolj kočljivo mesto v vsej njegovi vlogi. In ta dirigentov znak je tudi točno vjel, čeprav ga je drugače še vedno vsaj nekoliko polomil. Ogenj so za odrom brž pogasili in predstava se je lahko nemoteno nadaljevala. Ko pa je zastor padel, je stopil dirigent k Slezaku in mu dejal: »Ali veste, gospod Slezak, da ste od samega strahu tokrat prvič pravilno zapeli tisto kočljivo mesto? Zato se bom že potrudil, da bo vselej, kadar boste peli to vlogo, za odrom gorelo.«

Kontra „C“

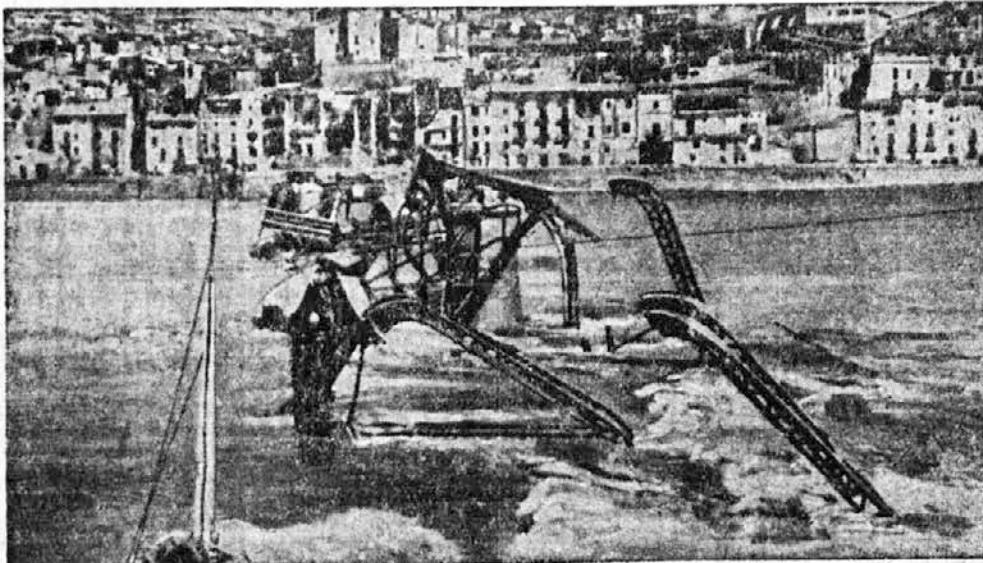
Tudi Madžari imajo nekaj slavnih pevcev, na katere so tudi zelo ponosni. Nekoč je gro-movitega njihovega basista Neya nek njegov občudovalec vprašal: »Toda, človek božji, kje

ste vendar vzeli ta svoj nizki C?« Veliki mojster pa mu je odvrnil: »Kaj naj se to pravi, kje sem ga vzel?« Ali mar mislite, da ni moj?«

Strauss naj sam poje svoje skladbe

Svojčas je Rihard Strauss v Weimarju dirigiral svojo opero »Ariadna na Naxosu«. Pri glavni skušnji pa je sredi prvega dejanja dal znak, naj pevci nehajo, kajti neka pevka, ki je imela eno glavnih vlog, ga ni zadovoljila. Vsa začudena se je zagledala v dirigenta Rih. Straussa, kakor da bi ga hotela vprašati, kaj naj spet to pomeni. Strauss pa ji je ljubeznivo dejal: »Draga gospodična, tako vendar ne gre. Malo drugače bi bilo pa že treba to zapeti.«

Ni še skoraj niti končal tega stavka, že je užaljena pevka pograbila note, jih vrgla na dirigentov pult in zakričala: »Gospod, svoje skladbe kar sami pojte!« Tako je bila užaljena, da je odšla naravnost domov. Danes je ta pevka Straussova žena.

Razrušeni most čez reko Cinco v španski Kataloniji. Podrle so ga rdeče čete po svojem umiku, Francovi vojaki pa so na tem mestu v 8 urah naredili nov most na pontonih.

Zobje iz umetne smole

Nič več se ne bomo „bogato smejali“

Nemški zobarji so zadnjič prišli na dan z novo zanimivo iznajdbo. Nekomu od teh se je namreč posrečilo sestaviti neko novo snov, iz

katere je mogoče prav tako kot iz zlata ali porcelana izdelovati umetne zobe. Ta snov je neke vrste smola, ki je zelo trda in jo je mogoče uporabljati ne samo pri poskusih v laboratorijih, pač pa menda z velikim uspehom tudi v praksi. Pravijo, da ima ta nova iznajdba posebno veliko važnost že zaradi tega, ker lahko izvrstno nadomestila vse drage kovine, iz katerih so do zdaj izdelovali zobe. Pa ne samo to, nova snov bo tudi v veliki meri izboljševala dosedanje zobarsko tehniko. Od zdaj naprej — tako zatrjujejo Nemci — bo nastopila čisto nova doba v zobarstvu, kajti v bodoče bodo izdelovali zobe ne več iz anorganskih snovi, iz dragih kovin, pač pa samo še iz organskih. Čisto novo dobo v zobarstvu pa napovedujejo tudi zaradi tega, ker so se vsi tisti, ki so dobili prve zobe iz smole, ne samo v finančnem, pač pa baje tudi v zdravstvenem oziru mnogo bolj počutili, kakor če bi bili svoje gnile zobe nadomestili z zlatimi.

Vseeno pa se le zdi, da je tudi ta nova nemška iznajdba znak splošnega varčevanja. Čemu tudi ne bi devali v usta smole, če se ob tem dobro počutimo in nas tudi manj stane, kakor pa če bi grizli z zlatom! Če pride ta smolasta iznajdba tudi k nam, se v bodoče res ne bomo več »bogato smejali«.

On: »Tu pa res ne moreš ugovarjati, mož že zato prevladuje nad ženo, ker je bil prej ustvarjen, kot pa žena.«

Ona: »Ne boš, mar ni vsakdanja praksa ta, da se najprej napravi osnutek, in potem šele mojstrovina.«

Zamenjava nemških in ameriških dijakov

Konec meseca marca je odpotovala v Ameriko manjša skupina nemških dijakov iz Berlina. Poslali so jih v Ameriko »v zamenjo«. Ti berlinski dijaki so se v Hamburgu vkrcali na ladjo in se bodo najprej ustavili v New Yorku. Od tod bodo krenili pod vodstvom svojih profesorjev v Cleveland, kjer bodo nekaj tednov gostje tamkajšnjih ameriških dijakov. Na ta način bodo imeli najboljšo priložnost, da se seznajajo z razmerami in z resničnim življenjem, kakršno žive danes Američani. In to je tudi namen te zamenjave nemških in ameriških dijakov. Na svojem potovanju po Severni Ameriki bodo nemški dijaki obiskali tudi slovite Niagarske slapove, Detroit, Pittsburgh, Washington in Philadelphijo, nakar se bodo čez nekaj mesecev vrnili nazaj v domovino, bogati doživeti, do katerih ne more drug kot tisti, ki uživa državno podporo.

»Poročnik indijske brigade« je izšel!

Sokolsko-judovsko bratstvo

Pred kratkim je bil v Pragi enajsti svetovni kongres judovske organizacije Makabi. Ta organizacija je podobna organizaciji češkoslovaškega in jugoslovanskega Sokola. Znani sokolski voditelj prof. Trnka je ob priliki tega kongresa poslal njegovemu predsedniku pozdravno pismo, v katerem je med drugim napisal tudi tole:

»Na vprašanje, kaj me privlači k Judom, odgovarjam: 1. prepričanje o brezpogojni enakosti vseh ljudi brez ozira na vero, raso, narodnost, politično opredelitev in društveno pripadnost; 2. globoko spoštovanje do judovske zgodovine in do velike duševne sile, ki je judovstvo obdržala v najhujših viharjih; 3. spoštovanje do vseh Judov, ki so toliko doprinesli k splošni kulturi in zgodovini človeštva; 4. spoštovanje žilavosti, s katero Judje ustanavljajo svojo domovino v Palestini.

In zakaj sem prijatelj Makabija? 1. Ker me je Makabi sprejel kot »svojega« in me kot takšnega v svoji sredi vedno pozdravljal; 2. Makabi me je prepričal o resnici, ki jo vedno gojim, zaradi česar visoko cenim njegovo delo, ki je mnogo bolj težavno, kot pa delo v katerikoli drugi organizaciji, ki jo poznam. 3. S svojim programom mi je Makabi dokazal, da prav tako kot Sokol ne dela samo za fizično vzgojo, pač pa tudi za moralno in nacionalno. 4. Dokazal mi je, da je tudi med Judi dosti idealizma, požrtvovalnosti in nesebičnosti. Omogočil mi je, da v njegovi sredi preživim nekaj lepih dni svojega življenja in mi je dal celo vrsto iskrenih prijateljev. 5. Sodelujem v Makabiju, ker sem prepričan o njegovem velikem poslanstvu.«

Tako je češkoslovaški sokolski veljak napisal o Judih... Sicer še nekaj drugega, pa je že to dovolj zanimivo.

»Za božjo voljo, Peter, kdaj boš vendar že pozabil na to, da si bil nekoč zidar!«

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 14. aprila: 12. Virtuozi (plošče) — 12.4 Vreme, poročila — 13. Napovedi, 13.20 Operna glasba (Radijski orkester) — 14. Napovedi — 18. Klavir in harmonij (gđ. Gnejzda Melita in g. Kaškarov Dimitrij) — 18.40 Slovenscina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolar) — 19. Napovedi, poročila — 19.50 Nas uro: Sportna predavanja — 19.50 O mednarodni gimnastični prireditvi (g. Jože Hvale) — 20. Nastop orkestrske šole — 20.50 Črtila (plošče) — 21. Koncert Radijskega orkestra — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Dvorak A.: Simfonija št. 4 v g-duru (plošče).

Drugi programi

Cetrtek, 14. aprila: Belgrad: 20. Simf. konc., 21.10 Nar. pesmi — Zagreb: 20. Cerkev. gl., 20.30 Hoffmannsthalove skladbe — Dunaj: 17.55 Wagnerjeva opera »Parsifal« — Budimpešta: 18.10 Bachov »Pasijon po Matev.« — Trst-Milan: 21. Vardljeva »Maša« in »Rekvijem« — Rim-Bari: 21. Pasijon (Enrico Pen) — Praha: 19.30 Ork. konc. — Varšava: 20. Klavir, 22. Konservatorijski koncert — Sofija: 20.30 Ork. konc., 21.45 Češke pesmi — Bratislava: 20.10 Romantična gl. — Köln: 20. Bachov »Pasijon po Janezu« — Strasbourg: 20.30 Wagnerjeva opera »Parsifal«.

Ali ste že poravnali naročnino?

ROBERT LORD

58

POD ČRNO KRINKO

Barham, Nick in Jones so sedeli sključeni za mizo v razkošno urejeni Smilesovi jedilnici ter resno poslušali govor, s katerim jih je pozdravil Smiles. Spoštovane dame, ki jih je Smiles omenjal v svojem govoru, so bile Glorija, Heddy in Aleen, ki so se za ta svečani večer najlepše pripravile ter ponosno in silno važno sedele poleg zbranih gospodov. Vse je bilo tako kot na kakem uradnem banketu. Posebno svečano se je držal Nick Stumpas, ker je poleg njega sedela divna Aleen.

Ta njihov banket je bil nekaj dni potem, ko so znanci iz Pine-Lakea prišli v New York. Aleen se ni še nič dobro znašla v vele mestnem življenju, da bi bila prav domača v tako spoštovani in vplivni družbi.

Zbadljiva Heddy se je samo smehljala in se igrala s kristalnim kozarcem, ki je bil do roba napolnjen s penecim se šampanjcem.

Barham, ki je drugače od sile rad govoril in predaval, je sedel nekam leseno, kakor da bi bil pogoltnil držaj metle. Videti mu je bilo, da z veliko pozornostjo posluša Smilesa in da bi, ko bi se spodobilo, takoj za njim tudi on spregovoril nekaj besed. Ta svoj govor bi začel takole:

»Izredno sem ginjen nad krasnimi besedami predgovornika...« Smiles pa mu je prekrizal račune. Še nekaj časa je govoril v enakem slogu, svečano in izbrano, nato pa je govor končal po domače:

»Zato pa, drage dame in gospodje, spijmo tole čašo na čast našim gostom. Da pa se ne bi ta večer še mučili in dolgočasili ko zdaj, prepovedujem kot gospodar v tej hiši vsak nadaljnji govor. Predpisani del naše male svečanosti je s tem končan, zdaj se začne zabava in pitje! Naprej!...«

»Krasno govori ta dečko,« se je navdušila nad končnimi besedami rdečelasa Heddy, trčila s sosedom in v dušku izpraznila kozarec.

Aleen ni bila navajena šampanjca; ker pa so ga pili drugi, ga je pila tudi ona... Glorija ji je šepetala, naj pije previdno.

Nick je že nekaj dni nagovarjal Smilesa, naj ji priredi večerjo... Toliko se je že zagledal v lepo Aleen, da res ni več prav dobro vedel, kaj dela. Vsak večer je nekaj trenutkov sedel z njo v baru, toda to mu ni bilo dovolj. Vedel je, da se bo lahko lepše z njo zabaval, če Smiles priredi večer.

»Nimam rad, če je družba preveč velika«, je dejal Smiles potihlo Gloriji, tako da drugi niso mogli slišati. »Toda, moral sem ustreči želji... Zdaj se bom potrudil, da se čimpreje napijejo, nato pa jih bomo spravili v sobe.«

»Saj sem vam rekla, da nikar ne vabite Aleene. Dekle je še neizkušeno in ne ve, kako se je treba vesti do teh ljudi.

»Nick je prosil, naj Aleen tudi pride... To je vse samo zaradi nje...«

»Tako?... Jaz sem pa mislila, da je zaradi mene?...«

»Glorija... Saj dobro veste...«

»Vem, vem... Pustimo to...«

V družbi je bil tudi kratkovidni, suhi škot, tajnik gospoda Smilesa. On se ni prav posebno udeleževal razgovorov, le budno je pazil, kaj kdo govori...

Jones se je hitro ogrel in dvoril rdečelasi Heddy na življenje in smrt. Čez dobro uro ji je že obljubljal večno ljubezen. Čez uro in pol ji je zagotavljal, da je ne bo nikdar zapustil... Heddy se je samo smejala. Toda niti za trenutek ji ni izginila ob ustnicah stara grenka poteza...

Nick je bil v začetku malo razburjen. Čudno je bilo sicer to, da ga je mlada Aleena toliko razburjala... Aleen pa nikakor ni mogla čutiti, da bi jo kaj vleklo k Nicku... Vseh teh ljudi se je bala... Sicer ni nič več mislila na staro Indijanko iz domačega kraja, ki ji je dejala, naj se varuje človeka s spachenim obrazom, pa se je vendar vseh skupaj bala. Ker so vsi pili, je pila tudi ona, in vse se ji je začelo izgubljati v megli...

Barham je tudi precej pil. Alkohol mu je še bolj razburkal staro strast, da bi govoril in neprestano samo govoril... Hotel je govoriti, pa ga nihče ni poslušal. Dekleta so se pačile in kvečile obraze ter se zadirale v Barhama vselej, kadar je poskušal govoriti... Pa še ni odnehal. Zdale je stal sredi sobe, se malo opotekal na šibkih nogah, držal v roki kozarec šam-

panjca, ki je zdaj pa zdaj kanil na dragoceno preprogo ter govoril z zanosom:

»Lepo je v našem mestu, v našem mitem, dragem Pine Lakeu... Jasnó je bilo tam in sonce nas je ogrevalo... Pa smo kljub temu prišli sem, da nas ogreje tudi sonce v tem vele mestu... Če smo nekaj dni tu, nam gotovo ne bo škodilo... Potem pa se bomo vrnili k svojemu poslu...«

»Zivela Crna legija!« se je drl skoraj do nezvesti pijani Jones.

»... da spet koristimo domovini... Upam, da se bo oblaček kmalu razblinil, mislim tisti oblaček, ki nam ga je prinesel sladki prijatelj Jones...«

»Živijo oblaček!« je vpil Jones in spet zvrnil kozarec...

... In ta oblaček je Frank Taylor, ki se je poskušal razburjati in upirati... Če Taylor odide iz naših vrst, gremo po gobe vsi. Zato se moramo pobrigati, da ga spravimo s poti prej, prede bi se mu posrečilo uiti... Predlagam, da pošljemo naši organizaciji brzojavko, da se mora Franck Taylon še jutri preseliti s tega krasnega sveta...«

»Sprejeto!... Tako je!... Ne dajmo se!... se je razburjal Jones.

Smiles je spet hušnil v gromek smeh, obraz pa se mu ni zganil in je bil kakor nepremična, pošastna krinka. Poslušal je Barhama, ki je mislil, da je kje na seji...

Nick ni niti poslušal, kaj brblja Barham... Sedel je z Aleeno na mali zofi. Aleena se ni menila zanj, čeprav je bil njen smeh tudi malce pijan...

V hipu pa se je stresla, ko je zaslišala znano besedo. Nekdo je v pijanosti pregovoril ime, ki jo je na mah streznilo... Kdo je to govoril? Zdaj že v drugo ponavlja to ime...

Aleen se je naglo otresla Nicka, odhitela k Barhamu, ga prijala za rame ter zaklicala:

»O kom govorite?... Ali je to tisti Frank Taylor?«

Vsi so bili že pijani. Nihče ni zapazil, kaj se dogaja... Vsi, razen kratkovidnega Skota. Ta je takoj obrnil pozornost na Aleeno, ko jo je videl vso razburjeno.

»Oh, lepo dekletce... Sprašuješ me, kdo je ta Frank Taylor? On bi utegnil biti izdajalec, zato ga čaka smrt... Če je to tvoja želja, dragica, ga ubijem sam...«

Aleen je vsa prebledela in kriknila: